

INFORMATIO SECUNDA.

De Principiis Syllogismorum.

PRincipia Syllogismorum alia sunt *Intrin-*
seca, ex quibus intrinsecè constituitur
 syllogismus. Alia *Extrinseca*, quæ vel syl-
 logismos dirigunt, & vocantur principia
 extrinseca *Dirigentia*, vel perficiunt, & vo-
 cantur principia extrinseca *Perficiantia*.

Principia intrinseca syllogismorum alia
 sunt *Materialia*, alia *Formalia*. Principia ma-
 terialia sunt *materia*, ex quâ syllogismus
 componitur vel proximè, & dicitur materia
Proxima, vel remotè, & dicitur materia *re-*
mota. Principia Formalia sunt *Forma*, vel
 artificiosa coordinatio materiæ syllogismi.

ARTICULUS PRIMUS.

De materiâ Syllogismi.

NON loquimur hic de materiâ *circa*
quam, quo nomine veniunt res ipsæ,
 circa quas versamur syllogisticè discurren-
 do, sed de materia *ex quâ*, sive de partibus
 materialibus, in quas forma syllogistica in-
 troducitur.

CONCLUSIO. *Materia Remota* Syllo-
 gismi sunt *Termini*, *Materia Proxima* sunt
Propositiones,

Ratio 1^æ partis est, quia illud est materia remota alicujus compositi, quod intrinsecè constituit materiam proximam, sed termini intrinsecè constituunt materiam proximam syllogismi, cum termini nati sint ad constituendam propositionem, ergo materia remota syllogismi sunt termini.

Ratio 2^{dæ} partis est, quia illud est materia proxima alicujus compositi, in quod proximè & immediatè introducitur forma, sed forma syllogistica proximè & immediatè introducitur in propositiones, proximè syllogismum componentes, ergo materia proxima syllogismi sunt propositiones.

3° Quæres 1^{mò}. Quot debeant esse *Termini* in syllogismo.

R. Tantùm Tres, qui vocantur *Majus Extremum*, *Minus Extremum*, & *Medium*.

Majus extremum est terminus, qui ponitur cum medio in *Majore*, atque ita obtinet locum *dignorem*. *Minus extremum* est terminus, qui ponitur cum medio in minore, atque ita obtinet locum *minus dignum* (V. N. 8.) *Medium* est terminus, qui assumitur ad aliquid probandum, & ponitur *bis in præmissis*, non autem in conclusione. Perindè interim est, an termini illi sint *complexi*, an *incomplexi*.

Ratio autem, cur tres tantum termini requi-

quirantur ad syllogismum, hæc est: quia vis syllogistica consistit in hoc, ut ex unione duorum extremorum cum medio, concludatur unio eorum inter se, hoc autem totum tribus terminis absolvitur, scilicet medio & duobus extremis.

Declaratur hoc in *Exemplo*, si velis probare hanc propositionem: *peccatum est fugiendum*, per quæstionem, *quare?* invenies, *quia est malum*, atque ita *malum* erit medium syllogismi formandi, quocum in præmissis unire debes hos duos terminos: *Fugiendum*, *peccatum*, quos deinde in conclusione inter se conjungis, hoc modo: *Omne malum est fugiendum, peccatum est malum, ergo peccatum est fugiendum*, in hoc syllogismo *malum* est medium, ut dictum est, *fugiendum* est majus extremum, *peccatum* est minus extremum.

Quæres 2dò. Quot Propositiones requirantur ad syllogismum?

R. Pariter tantum tres, *Major*, *Minor*, *Conclusio*, ex quibus *Major* & *Minor* vocantur *Præmissæ*, quia præmittuntur conclusioni. *Major* est illa Propositio, quæ continet majus extremum cum medio, & aliàs dicitur simpliciter *Propositio*. *Minor* est illa propositio, quæ continet minus extremum cum medio, & alias dicitur *Assumptio*,

CON-

Conclusio est illa propositio, quæ ex duabus præcedentibus per particulam illativam *ergo* infertur.

ARTICULUS SECUNDUS.

De Formâ Syllogismi.

5 **C**ONCLUSIO I. Forma syllogismi adæquatè consistit in Figurâ & Modo.

Ratio est, quia syllogismus est compositum artificiale Logicum, forma autem compositi artificialis est *recta dispositio materie*, sed *recta dispositio materie syllogisticæ est Figura & Modus*, Figura enim disponit materiam *remotam*, scilicet terminos, Modus verò disponit materiam *proximam* syllogismi, scilicet propositiones, unde

6 *Figura* definitur: Artificiosa dispositio medii cum duobus extremis, *secundum subjectionem & prædicationem*, figuræ enim proprium est disponere *terminos*, ut ritè subjiçantur, & prædicentur, in ordine ad inferendam conclusionem, quæ dispositio ex *situatione medii* est colligenda.

Modus verò definitur: Artificiosa dispositio trium propositionum, *secundum quantitatem, & qualitatem*, id est, secundum universalitatem vel particularitatem, affirmationem vel negationem, Numerum figurarum definit.

CON-

CONCLUSIO II. Figura syllogistica
est *Triplex*.

Ratio est, quia tot sunt figuræ, quot
modis potest medium de extremis prædica-
ri; vel iis subijci, sed hoc tribus tantum mo-
dis contingere potest secundùm vulgatos
versus:

*Prima semel subicit medium, tum prædicat
ipsum,*

Prædicat Altera bis. Tertia bis subicit.

Quorum hic est sensus: In prima figura 7
medium semel est subiectum, & semel prædi-
catum, ut: *Omne rationale est sensitivum,
omnis homo est rationalis, ergo omnis homo
est sensitivus.*

In 2da figura medium bis est prædicatum,
ut: *Nullum rationale est insensitivum, omnis
lapis est insensitivus, ergo nullus lapis est ra-
tionalis.*

In 3tia figura medium bis est subiectum,
ut: *Omne animal est corporeum, omne ani-
mal est vivens, ergo aliquod vivens est cor-
poreum.*

Dubitabis, Quid dicendum de Figura 8
Galenicâ, in quâ medium in maiore præ-
dicatur, in minore subijcitur, ut contingit
in hoc syllogismo: *Omne animal est mortale,
omne mortale est animatum, ergo omne animal
est animatum.* Ante responsionem.

Ad.

Adverte, quòd *major* syllogismi dupliciter spectari possit, imò prout est *major & situ & naturâ*, hoc modo spectata *major* obtinet in syllogismo *primum* locum. 2dò, prout est *major naturâ tantum*: & non *situ*, sic spectata *major* obtinere potest *secundum* locum per præmissarum transpositionem. Porrò: In syllogismo illa propositio dicenda est reipsâ *Major*, quæ est *naturâ* talis, non verò, quæ tantum *situ* vel positione.

℞. Figuram illam Galenicam non differre à Figura Ima Aristotelica.

- 9 Ratio est, quia Figura Ima Aristotelica est, in quâ medium *semel* subjicitur, scilicet *majori* extremo, & *semel* prædicatur scilicet de *minore* extremo, neque opus est, ut *prius*, id est, præcisè in propositione *imo* loco posita subjiciatur (ideòque in superioribus versibus non diximus: *prima* prius sed. *prima* *semel* *subicit* *medium*, tum *prædicat ipsum*) sed hoc fit in figurâ Galeni, quia in objecto syllogismo: *mortale* est medium, propositio: *Omne animal est mortale*, quæ *situ* est Ima vel *major*, quoad *naturam* & exigentiam debitæ dispositionis est 2da, vel *minor*, & ita ly: *animal*, quòd in eâ ponitur pro *subjecto*, *naturâ* est *minus* extremum, de quo prædicatur *medium*.

dium. Similiter propositio. *Omne mortale est animatum*, est quidem *situ* secunda vel minor; quoad *naturam* tamen est prima vel major, & ita ly: *animatum*, quod in eâ ponitur pro prædicato, *naturâ* est majus extremum, cui medium subicitur.

Præterea in Figurâ Galeni fit sola transpositio propositionum, sola autem *propositionum* transpositio ad *Figuram* se habet *per accidens*, Figura enim non disponit propositiones sed *terminos*, ut ex definitione ejus constat, unde ad summum dici potest, quod figura Galeni tantum accidentaliter differat à primâ Aristotelis, si enim transponantur præmissæ syllogismi objecti, habetur ipsissimus syllogismus *imæ* Figuræ Aristotelicæ in modo: *Barbara*.

Dices. Sola transpositio præmissarum in-
 10 ducit modos essentialiter diversos, ut patet in *Cesare*, & *Camestres*, ergo etiam inducit figuras essentialiter diversas.

R. N. Coam. Disp. est. Quia modus essentialiter consistit in dispositione *propositionum* majoris & minoris secundum quantitatem & qualitatem, dum ergo præmissæ taliter transponuntur, ut in uno syllogismo sit major affirmativa, & minor negativa, ut fit in *Camestres*, in alio sit major negativa, & minor affirmativa, ut
 fit

fit in *Cesare*, etiam essentialiter variatur modus, figura autem consistit in *combinatione medi cum extremis*, & in syllogismo Galeni non fit nova combinatio medi cum extremis, ergo neque fit nova figura. De numero modorum fit.

II CONCLUSIO III. Modi *utiles* ad concludendum, sunt *Novendecim*.

Ratio est, quia tot sunt modi, quot sunt diversæ combinationes propositionum secundum quantitatem & qualitatem, hæ autem sunt Novendecim his versibus comprehensæ:

Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Baralipon,
Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisesomorum,
Cesare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti,
Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.
 Pro quorum verluum intelligentiâ

12 Adverte imò, Quod in his singula Vocabula denotent singulos Modos, & in quolibet primæ tres syllabæ (4ta enim in *Baralipon*, 4ta & 5ta in *Frisesomorum* adjectæ sint *metri Philosophici* causâ) denotent tres propositiones syllogismum componentes, ità, ut ima syllaba designet *Majorem*, 2da *Minorem*, 3tia *Conclusionem*.

13 2dò. In singulis vocabulis debent considerari *Vocales*, quæ indicant quantitatem & qualitatem propositionum, juxtâ versus:

Asse-

Afferit A, citatos ubi de conversione. Sic tres Vocales in ly *Barbara*, indicant, quod Major, Minor, & Conclusio, debeant esse universales affirmativæ in syllogismo, juxta modum *Barbara* constructo. In ly *Celarent* 1ª Vocalis *E* indicat Majorem debere esse universalem negativam 2ª Vocalis *A* indicat Minorem debere esse universalem affirmativam, 3ª Vocalis *E* indicat Conclusionem debere esse universalem negativam, &c. Notandæ etiam sunt consonantes, S, P, M, C. sed desuper infrâ, ubi de Reductione.

3^{ti}ò. Novem primi modi, usque ad *Cesare*, 14 pertinent ad 1^{am} figuram. Quatuor sequentes usque ad *Darapti* pertinent ad 2^dam figuram. Sex ultimi pertinent ad 3^{tiam} figuram. Pro memoria servient versus:

Barbara Figura primus est Primæ modus,
Cesare Secundæ, tum Darapti Tertiæ,

Hoc est: *Barbara* est 1us modus 1^{mæ} figuræ. *Cesare* est 1us modus 2^{dæ} figuræ. *Darapti* est 1us modus 3^{tix} figuræ.

Quæres 1^mò. Quotuplex sit modus?

R. Duplex. *Directus*, & *Indirectus*. Mo. 15
 1us *Directus* est, per quem majus extremum in conclusione prædicatur de minore extremo: Modus *Indirectus* est, per quem minus extremum in conclusione prædicatur de

maiore extremo. Modi indirecti sunt quinque ex Ima figura, *Baralip-ton*, *Celantes*, *Dabitis*, *Fapesmo*, *Frisefomorum*, cæteri omnes tam Ima, quàm 2da, & 3ia figuræ sunt Directi.

Porro. Præter modos Directos enumeratos, plures quidem adduci possent, sed *minùs utiles*, ideòque ab Aristotele omissi. Fiunt autem potissimum, si in conclusione loco propositionis *subalternantis* inferatur *subalternata*, & ita minùs inferatur in conclusione, quam vi præmissarum interriposset, v. g. ex his præmissis: *nullum rationale est inanimatum, omnis homo est rationalis*, potest inferri hæc propositio subalternans: *ergo nullus homo est inanimatus*, & sic habetur syllogismus in *Celarent*, vel etiam potest inferri hæc propositio subalternata. *ergo aliquis homo non est inanimatus*, & sic esset syllogismus in *Celaro*. Similiter non enumerantur modi Indirecti secundæ & tertiæ figuræ, quia parum sunt utiles, & ex indirectis Ima figuræ facilè parari possunt, v. g. hujus syllogismi in *Camestres*: *Omnis homo est risibilis, nullus equus est risibilis, ergo nullus equus est homo*; Conclusio est directa, quam si simpliciter converteris: *ergo nullus homo est equus*, erit syllogismus indirectus.

Declarantur modi syllogistici per exempla: 16

Ad Quatuor Modos Directos Primæ

Figure.

1.

Bar. Omne animal est sensibile,
 ba. Omnis homo est animal, ergo
 ra. Omnis homo est sensibilis.

2.

Ce. Nullum sensitivum est planta,
 la. Omnis homo est sensitivus, ergo
 rent. Nullus homo est planta.

3.

Da. Omne brutum est irrationale,
 ri. Aliquid animal est brutum, ergo
 i. Aliquod animal est irrationale.

4.

Fe. Nullum animal est lapis,
 ri. Aliquis homo est animal, ergo 17
 o. Aliquis homo non est lapis.

Ad Quinque Modos Indirectos Primæ

Figure.

1.

Ba. Omne animal est sensibile,
 ra. Omnis homo est animal, ergo
 lip. Aliquod sensibile est homo.

2.

Ce. Nullum sensitivum est planta,
 lan. Omnis homo est sensitivus, ergo
 tes. Nulla planta est homo.

L 2

3. Om.

3.

Da- *Omne brutum est irrationale,*
 Bi- *Aliquod animal est brutum,* ergo
 tis. *Aliquod irrationale est animal.*

4.

Fa- *Omne animal est sensitivum,*
 pes. *Nullus lapis est animal,* ergo
 mo. *Aliquod sensitivum non est lapis.*

5.

18 Fri. *Aliquis homo est animal,*
 se. *Nullum brutum est homo,* ergo
 lom. *Aliquod animal non est brutum.*

Ad Quatuor Modos Directos Secunda

Figura.

1.

Ce. *Nullus asinus est rationalis,*
 la. *Omnis homo est rationalis,* ergo
 re. *Nullus homo est asinus.*

2.

Ca. *Omnis homo est rationalis,*
 mes. *Nullus asinus est rationalis,* ergo
 tres. *Nullus asinus est homo.*

3.

Fes. *Nullum animal est insensitivum,*
 ti. *Aliquod vivens est insensitivum,* ergo
 no. *Aliquod vivens non est animal.*

4.

Ba. *Omne animal est sensitivum,*
 ro. *Aliquod vivens non est sensitivum,* ergo
 co. *Aliquod vivens non est animal.*

Ad Sex Modos Directos Tertiae Figurae. 19

1.

Da. *Omnis homo est rationalis,*
 rap. *Omnis homo est animal, ergo*
 ti. *Aliquod animal est rationale.*

2.

Fe. *Nullum animal est planta,*
 lap. *Omne animal est vivens, ergo*
 ton. *Aliquod vivens non est planta.*

3.

Di. *Aliquod animal est rationale,*
 fa. *Omne animal est substantia, ergo*
 mis. *Aliqua substantia est rationalis.*

4.

Da. *Omne animal est substantia,*
 ti. *Aliquod animal est rationale, ergo*
 fi. *Aliquod rationale est substantia.*

5.

Bo. *Aliquod animal non est homo,*
 car. *Omne animal est vivens, ergo*
 do. *Aliquod vivens non est homo.*

6.

Fe. *Nullus lapis est animal,*
 ri. *Aliquis lapis est substantia, ergo*
 lon. *Aliqua substantia non est animal.*

Adverte autem facilem Praxin cognoscendi figuram & modum syllogismi. Pro cognoscendâ Figurâ :

1^{mò}. Quærendum est medium, quod ex eo cognoscitur, quod *bis ponatur in præmissis*, & non in conclusione.

2^{dò}. Reflectendum est ad versus N. 7. positos, *Prima semel subicit &c.* statim apparebit figura. Deinde *pro cognoscendo modo.*

1^{mò}. Discernenda est, quantitas & qualitas propositionum ad versus *Asserit A. &c.*

2^{dò}. Attendendum est ad versus præscriptos hic N. 14. *Barbara figura. &c.* sic totum negotium confectum erit. Pro exemplo sit hic syllogismus: *aliquod animal non est volatile, omne animal est sensitivum, ergo aliquod sensitivum non est volatile*, Medium hujus syllogismi est: *animal*, quod bis subicitur in præmissis, unde colligitur esse syllogismum 3^{tiæ} figuræ: *tertia bis subicit*. Deinde major est (O) particularis negativa, minor est (A) universalis affirmativa, conclusio est (O) particularis negativa, ergo quærendus est ex 3^{tiâ} figurâ modus, cujus prima syllaba involvit vocalem O, 2da A, 3^{tiâ} O, incipe quærere à *Darapti*, quæ est 1^{mus} modus 3^{tiæ} figuræ, & occurret *Bocardo*, inferes positum syllogismum esse in *Bocardo*. Si autem syllogismus sit indirectus, eâdem viâ procedendum est, præterquam, quod modus tunc quæri debeat, in 1^{mâ} figurâ numerando à *Baralip-ton*, ulque ad figuram secundam.

Quæ.

Quæres 2dò. Quænam sint regulæ inven-
niendi Medium ?

R. Unam omnium facillimam hanc esse :
Quando probanda est propositio *affirmati-
va*, quærenda est causa, *quare prædicatum
conveniat subjecto*, si verò talis causa non oc-
currat, quærendum est certum aliquod *sig-
num connexionis*, prædicati cum subjecto. v.
g. si velis probare hanc propositionem : *Om-
nis homo est admirativus*, inquire causam,
quare sit admirativus, & invenies, *quia est
rationalis*, unde *Rationale* erit medium se-
quentis syllogismi : *Omne rationale est admi-
rativum : omnis homo est rationalis, ergo om-
nis homo est admirativus.*

Econtrario si probanda sit propositio *ne-
gativa*, quærenda est causa, *quare prædi-
catum repugnet subjecto*, vel eâ non occurrente
quærendum est illius *repugnantie signum*,
v. g. si velis probare hanc propositionem :
nullus lapis est animal, inquire causam *quare*,
invenies, *quia lapis est insensitivus*, unde *In-
sensitivum* serviet pro medio ad formandum
syllogismum : *nullum animal est insensitivum,
omnis lapis est insensitivus, ergo nullus lapis
est animal.*

Cæteras Regulas difficiliore, quàm uti-
liore compentabit usus & exercitium dis-
putandi.

ARTICULUS TERTIUS.

De Principiis Extrinsecis Dirigentibus.

22 **Q**uemadmodum omne opus *artificiosum* dependet à quibusdam regulis, quæ docent modum, *formam artificiosam* introducendi in materiam, & simul discernendi *verum* artefactum à *fucato*. Sic etiam syllogismus velut opus artificiosum *intellectuale*, dependet ab aliquibus regulis, secundum quas forma syllogistica benè introducatur, in propositiones & terminos, simulque syllogismus legitimus ab illegitimo discernatur. Tales Regulæ dicuntur Principia *extrinseca dirigentia* vel Regulativa, & sunt *axiomata* quædam *generalissima*, ex quibus deinde plures aliæ (de quibus in *Art. 4. & 5.*) deducuntur.

23 **CONCLUSIO:** Principia *Generalissima*, quæ *extrinsecè* dirigunt syllogismum, sunt *Quatuor*, duo *Logica*, & duo *Metaphysica*.

Principia Logica (sic dicta, quia respiciunt affirmationem, & negationem, quarum consideratio ad Logicam pertinet) sunt: *Dictum de omni*, & *Dictum de Nullo*. Principia Metaphysica (sic dicta, quia respiciunt identitatem & distinctionem, quas considerare proprium est Metaphysico) sunt: *Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*, &, *Quæ non sunt eadem uni tertio, non sunt eadem inter se.* De

Declarantur singula per ordinem, Pri²⁴
 mum principium: *Dictum de Omni*, sensum
 habet sequentem: quidquid affirmatur
 de termino *communi* accepto *distribu-*
tivè, affirmatur etiam de omni con-
 tento *sub eodem*, v. g. quia de *homine in*
communi dicitur, quod sit *rationalis*, etiam
 de *Petro*, qui *sub homine in communi* contine-
 tur, dici debet, quod sit *rationalis*. Unde si
 quis in hoc syllogismo: *Omnis homo est ratio-*
nalis, sed *Petrus est homo*, ergo *Petrus est ra-*
tionalis, temerè negaret consequentiam, re-
 dargui posset per *dictum de omni*, hoc modo:
quidquid affirmatur de termino communi distri-
butivè accepto, etiam affirmatur de omni con-
tento sub eodem, sed *homo est terminus commu-*
nis, de eoque *distributivè accepto affirmatur in*
maiore, quod sit *rationalis*, & *Petrus*, positus
in minore, continetur *sub homine*, ergo etiam
rationalis de Petro in conclusione affirmari
debet.

Sensus 2di principii: *dictum de nullo*, hic²⁵
 est: Quidquid negatur de termino *communi*,
 accepto *distributivè*, negatur etiam de omni
 contento *sub eodem*, v. g. quia de *homine*
 negatur, quod sit *irrationalis*, & *Petrus* con-
 tinetur *sub homine*, ideo etiam de *Petro* be-
 nè negatur, quod sit *irrationalis*, in hoc syl-
 logismo: *Nullus homo est irrationalis*, sed *Pe-*

trus est homo, ergo Petrus non est irrationalis.
 Quod si quis in dato syllogismo negaret consequentiam, redargui posset eo proportionali modo, quo paulò ante dictum est.

26 Sensus 3^{ti} principii: *Quæ sunt eadem uniter*
tertio, sunt eadem inter se, hic est: si duo extrema syllogismi perfectè & adæquatè identificentur, vel affirmativè uniantur in præmissis cum uno tertio, scilicet medio rectè distributo, tunc etiam in conclusione identificantur, vel affirmativè uniantur inter se, v. g. in hoc syllogismo: Omne animal est sensitivum, omnis homo est animal, ergo omnis homo est sensitivus, quia in Majore: sensitivum perfectè identificatur cum animali, similiter in minore homo perfectè & adæquatè identificatur cum animali, hinc etiam in conclusione homo & sensitivum identificantur inter se.

27 Advertendum autem ex S Th. I. P. q. 28.
 a. 3. quod medium sub eâ ratione, sub qua est medium in syllogismo, debeat esse perfectè unum, ut ità sub eadem ratione uniatur utrique extremo, si enim medium in syllogismo acciperetur secundùm diversas rationes, tunc contingere posset, ut sub unâ ratione participaretur ab uno extremo, & secundum aliam rationem ab alio, & ita non haberetur perfectâ identitas extremorum cum medio, consequenter nec extremorum inter se, quæ
 tamen

tamen requiritur ad hoc, ut unum extremum alteri in propositione *affirmativa* uniat-
tur.

Sensus 4ti Principii, *Quæ non sunt ea-28*
dem uni tertio, non sunt eadem inter se, non
ita explicandus est, quando utrumque ex-
tremum distinguitur à medio, vel huic *ne-*
gativè unitur in præmissis, etiam ambo
extrema in conclusione distinguuntur vel
negantur inter se, hoc enim falsum est imò,
quia quando ambo extrema in præmissis
distinguntur à medio per propositiones *ne-*
gativas, tunc medium non est ratio, cur
unum extremum de altero negetur in con-
clusionione, sicut ridiculum esset dicere: quod
ideo Aristoteles & Cicero non fuerint duo
Fratres, quia neutrius Pater fuit Hercules,
2do. Quia possunt duo extrema distingui
ab uno tertio v. g. *Petrus & homo à lapide*, &
tamen *Petrus & homo* identificantur inter se.

Hic igitur est legitimus sensus dicti Prin-
cipii: Quando ex duobus extremis unum in
unâ præmissâ *perfectè* & *adæquatè* identi-
ficatur, vel *affirmativè* unitur cum medio,
& aliud extremum in aliâ præmissâ distin-
guitur à medio, vel ei *negativè* unitur, tunc
eo ipso duo extrema in conclusione distin-
guuntur vel *negantur* inter se, nam tunc
extrema ideo inter se in conclusione distin-
guuntur

guuntur, quia unum *cum* medio est *idem*, aliud à medio est *distinctum*, atque ita *medium* est *causa* talis distinctionis extremorum. Sic in conclusione hujus syllogismi, *nullum inanimatum est sensitivum, lapis est inanimatus, ergo lapis non est sensitivus*, extrema *lapis* & *sensitivus* negantur infer le, quia *sensitivum* in Majore de medio (*inanimatum*) negatur, & de *lapide* in minore *medium* affirmatur.

29 Colliges imò. Quod Principia Logica fundentur in Metaphysicis, quia *dici de præsupponit in*, & *prædicari sequitur ad esse*.

2dò. Quod 1mum principium Logicum, & 1mum Metaphysicum regulent syllogismos *affirmativos*. 2dum verò Logicum, & 2dam Metaphysicum regulent syllogismos *negativos*.

30 Dices imò. Si teneret illud principium Metaphysicum, *quæ sunt eadem uni tertio, &c.* ergo sequeretur non valere hunc syllogismum: *omne brutum est irrationale, sed omnis Leo est brutum, ergo omnis Leo est irrationalis*, sed hic syllogismus est bonus, ergo dictum principium non tenet, P. seq. maj. ad hoc ut ille syllogismus esset bonus, deberet ex dicto Principio utrumque extremum adæquatè identificari cum medio, quod est: *brutum*, sed unum extremum, scilicet *Leo*,
non

non identificatur *adæquatè* cum bruto, ergo, P. min. inferiùs non identificatur *adæquatè* cum superiore, superiùs enim latius patet quàm inferius, sed *Leo* est *inferior*, & *brutum* est *superiùs*, quia brutum etiam prædicatur de *Equo*, *Cane*, *Cervo*, &c. de quibus *Leo* non prædicatur, ergo.

R. Imò ad Prob. seq. D. Maj. deberet utrumque extremum *adæquatè* identificari cum medio, identitate convertibilitatis N. seq. Maj. identitate prædicatorum essentialium C. seq. maj. sed *leo* non identificatur *adæquatè* cum *bruto*, *identitate convertibilitatis* C. min. non identificatur *adæquatè* *identitate prædicatorum essentialium* N. min. Positum principium non exigit, ut extrema cum medio sint *convertibilia*, & ita unum *equè latè pateat*, ac aliud, sed tantum, ut illa habeant *eadem prædicata essentialia*, quæ medio conveniunt, & sic res se habet de *Leone*, cui conveniunt omnia prædicata essentialia bruti, licet *Leo* & *brutum* non sint termini convertibiles.

R 2. Aliis terminis ad P. min. D. min. & brutum, ut *totum potentiale*, est superiùs, C. min. ut *totum actuale*, est superiùs N. min. ergo *leo* non identificatur *adæquatè* cum bruto accepto sub ratione totius potentialis C. coam. Cum bruto accepto sub ratione toti-

us actualis, N. coam. Brutum in opposito syllogismo accipitur ut *totum actuale* in quantum dicit partes essentielles *sui constitutivas*, quæ eadem sunt in Leone, & propterea Leo adæquatè identificatur cum bruto sub ea ratione, sub qua *brutum* est medium syllogismi.

31 Dices 2dò. Ergo etiam hic erit bonus syllogismus: *Homo appetit carnem*, sed *Canis appetit carnem*, ergo *canis est homo*, P. seq. Quæ sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, sed *canis & homo* in præmissis sunt eadem uni tertio, scilicet *medio*, quod est *appetens carnem*, ergo in conclusione sunt eadem inter se.

R. N. seq. & D. Prob. Quæ sunt eadem uni tertio *benè distributivo*, sunt eadem inter se, C. Maj. quæ sunt eadem uni tertio *non distributio* N. Maj. medium: *appetens carnem*, in dicto syllogismo *non distribuitur*. Prætereà non est idem appetitus carnis in cane & in homine, consequenter medium respectu utriusque extremi non est *perfectè unum*. Sic etiam de *duobus videntibus eundem lapidem*, de *duobus amantibus eundem hominem* &c.

32 Dices 3tò. Quæ sunt *contigua* uni Tertio, non sunt *contigua* inter se, ergo etiam, quæ sunt *eadem* uni tertio, non sunt *eadem* inter se.

R. Imò, D. ant. Quæ sunt *contigua* uni tertio,

ter
C.
dic
cto.
con
den
ver
pri
una
nul
ira
ext
le,
ben
plan
De
Q
R.
Re
utrob
butar
liber
jore
re &
minu
ter
quando

tertio *divisibili*, non sunt contigua inter se, C. ant, quæ sunt contigua uni tertio *planè indivisibili* N. ant. partes enim lineæ in *puncto indivisibili* se tangunt.

R. 2do N. coam, Disparitas est, quia contigua non tangunt medium quoad *eandem* ejus partem, sed secundùm partes *diversas*, ex tribus enim v. g. annulis catenæ primus tangit anulum medium, quoad unam partem, & tertius tangit eundem anulum medium quoad aliam partem, atque ita medium connectens utrumque anulum extremum non est *planè idem & indivisibile*, eontra quæ sunt eadem uni tertio, debent huic identificari secundùm *rationem planè eandem*.

ARTICULUS QUARTUS.

De Regulis Generalibus Syllogismorum.

Quæres. Quænam sint Regulae Generales ³³ syllogismorum cujuscunque figuræ?

R. Sequentes

Regula Ima *Syllogismus*. (loquimur hic utrobique de Categoricalo) *debet constare tribus tantum terminis* (v. N. 3) quorum quilibet *bis* poni debet, scilicet medium in *Majore & Minore*, majus extremum in *majore & Conclusionem*, minus extremum in *minore & Conclusionem*. Censentur autem termini multiplicari, non tantum quando ponuntur plures quoad *vocem*, &

grammaticaliter, sed etiam quando ponuntur plures *Dialecticè*, & quoad *acceptiorem*, id est, quando terminus aliquis in syllogismo est æquivocus, quando mutatur suppositio, vel aliæ terminorum proprietates, v. g. *omnis Turca est Mahometanus, sed vester canis est Turca, ergo vester canis est Mahometanus*, syllogismus non valet, quia constat quatuor terminis, *Turca* enim hic accipitur *æquivocè*, & secundùm diversas significaciones.

34 Dices. Syllogismus in Darii. *Omnis homo est vivens, sed Petrus est homo, ergo Petrus est vivens*, constat quatuor terminis, sed hic bene concludit, ergo syllogismus constans quatuor terminis bene concludit, P. Maj. syllogismus, in quo mutatur suppositio alicujus termini, constat quatuor terminis, sed in illo syllogismo in Darii mutatur suppositio alicujus termini, scilicet: *homo*, qui in Majore supponit distributivè, in Minore verò *determinatè*, ergo.

R. ad P. min. D. Maj. Syllogismus, in quo mutatur suppositio *proveniens à signis logicis* constat quatuor terminis N. maj. in quo mutatur suppositio *non proveniens à signis logicis*, v. g. *formalis in materialem, simplex in personalem* & contra C. Maj. Potest enim ita quandoque debet in præmissis syllogismi mutari suppositio *proveniens à signis logicis*

cis,
log
cor
bet
lis i
Rati
nera
subl
dio
quia
tam
term
extre
ex in
esse i
ribus
non u
princi
Anima
brutum
falsam,
malenit
provari
irration
brutum
mali per
Majore
timali, &

cis, *omnis*, *nullus*, &c. ut contingit in syllogismo adducto.

Regula 2da, *Medium*, quod est terminus 35 communis V. N. seq. *in unâ saltem præmissa debet completè distribui*, id est accipi pro lingulis inferioribus, pro quibus accipi potest. Ratio est, *tum*, quia alias non servantur generalissima principia Logica, secundùm quæ subsumi debet aliquid contentum sub medio *distributive* sumpto V. N. 23 *tum* etiam, quia si medium nunquam distribuatur, sed tam in Majore quam in minore sumatur determinatè pro hoc vel illo, jam poterit unum extremum esse idem cum uno determinato ex inferioribus medii, & aliud extremum esse idem cum alio determinato ex inferioribus medii, adeoque extrema cum medio non unirentur *perfectè*, quod est contra principia generalissima metaphysica, v. g. *Animal est risibile, brutum est animal, ergo brutum est risibile*, patet conclusionem esse falsam, quia medium non distribuitur, *animal* enim in Majore supponit determinatè, pro *rationali*, & in minore determinatè pro *irrationali*, unde extrema syllogismi, *risibile* & *brutum* non uniuntur in præmissis cum *animali* *perfectè eodem*, sed diverso, *risibile* enim in Majore unitur cum *animali* determinatè *rationali*, & *brutum* in minore unitur cum anima-

li determinatè *irrationali*, & hinc non possunt in conclusione per *affirmationem* uniri inter se. Ex hac Regula

36 Sequitur, quod syllogismus non debeat constare *ex puris NB. particularibus*, aliàs nihil sequitur NB. *vi formæ* propter rationem datam.

Dictum est imò *ex puris NB. particularibus*, quia valet syllogismus constans *puris singularibus*, qui vocatur *Expositorius*.

Ratio est, quia medium syllogismi *expositorii* debet esse ita *singulare*, ut nullam involvat communitatem, secundum quam *reipsâ* pluribus attribui possit, ut sic extrema sint *perfectè* eadem uni tertio, & possint in conclusione esse eadem inter se, atque ita in syllogismo *expositorio* servantur Principia *Metaphysica*, Principia autem *Logica* in eo locum non habent propter medium *singulare*.

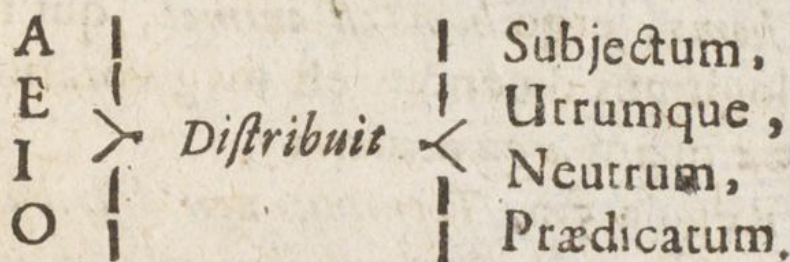
Dictum est 2dò: *Nihil sequitur NB. vi formæ*, quod enim in simili syllogismo conclusio possit sequi *vi materiæ*, vel esse materialiter bona, patet in hoc: *Aliquod animal est rationale, Petrus est animal, ergo Petrus est rationalis*, quod ipsum etiam in aliis pluribus notandum.

73 Dices. Ex unâ particulari in *Enthymemate* aliquid sequitur *vi formæ*, ergo etiam ex
plu.

pluribus particularibus in Syllogismo aliquid sequitur vi formæ.

R. D. ant. Ex unâ particulari *vi unius particularis* aliquid sequitur vi formæ in Enthymemate N. ant. *Vi propositionis universalis subintellectæ* C. ant. quod enim ex antecedente: *Petrus est homo*, benè sequatur consequens: *ergo Petrus est rationalis*, provenit à Majore universali: *Omnis homo est rationalis*, quæ in illo Enthymemate *implicitè* continentur.

Pro intellectu Regulæ 2dæ expendendum est juxtà versus: *asserit A &c.* Sequens Schema desumptum ex Regulis Suppositionis:

Regula 3tia. *Medium* sub ratione mediij non debet ingredi conclusionem. Ratio est, tum quia in conclusione tantùm debent conjungi vel disjungi ea, quæ cum medio in præmissis conjungebantur, aut quorum unum illi conjungebatur, alterum ab illo disjungebatur, conjungi autem; vel disjungi à medio convenit solis extremis. Tum etiam, quia medium bis positum in præmissis, est argumentum probativum conclusionis, unde si medium

poneretur in conclusione, *idem* probaretur per *idem*.

- 39 Dices: Medium ingreditur conclusionem in hoc syllogismo: *Omnis homo est animal, sed homo albus est homo, ergo homo albus est animal.*

℞ Vel N. vel D. ant. Medium sub ea ratione, sub qua est medium, ingreditur conclusionem, N. ant. Sub alia ratione, C. ant. medium enim est terminus incomplexus *homo*, in conclusione autem ponitur terminus complexus: *homo albus*. Potest etiam medium sub ratione extremi ingredi conclusionem, v. g. *Omnis homo est animal, sed homo est homo, ergo homo est animal*, qui tamen syllogismus dicendus est magis oratio synonyma quàm argumentativa.

- 40 Regula 5ta. *Terminus non distributus in præmissis, non debet distribui in Conclusionem.* Ratio est, Tum quia præmissæ sunt causa conclusionis, effectus autem non potest excedere suam causam. Tum etiam, quia in conclusione, non debet plus connecti vel disjungi, quàm in præmissis est connexum cum medio, vel disjunctum ab illo, ergo si terminus non distributus sit connexus cum medio, non poterit *idem* terminus in conclusione distributus connecti cum altero extremo. Unde peccat sequens syllogismus: *Omnis homo*

homo est creatura, sed Canis non est homo, ergo Canis non est Creatura, vitium est, quia arguitur à non distributo ad distributum, cum terminus: creatura, qui in Majoro supponit determinatè, in conclusione supponat distributivè.

Dices. In *Disamis* arguitur à non distributo ad distributum, ut: *Aliquis homo est albus, omnis homo est vivens, ergo aliquod vivens est album, quia medius terminus: homo non distribuitur in Majoro distribuitur in minore.*

R. D. ant. In *Disamis* arguitur à non distributo ad distributum *in præmissis*, C. ant. à non distributo *in præmissis* ad distributum *in conclusione* N. ant. planum est, quod Regula intelligitur, de extremis, quæ non distributa in præmissis, etiam in conclusione distribui non debent, non autem intendit Regula, quod si medium in unâ præmissâ non distribuitur, etiam non debeat distribui in aliâ, hinc enim fieret, ut daretur bonus syllogismus, constans medio non distributo, contra Regulam 2dam.

Regula 5ta. *Ex puris negativis nihil sequitur vi forme.* Ratio est. Quia in omni syllogismo medium vel cum utroque extremo (si sit affirmativus) vel cum uno (si sit negativus) conjungi debet, in syllogismo autem constante puris negativis, medium

neutri extremo conjungitur, vel *affirmativè* unitur, unio enim affirmativa fieri debet in propositione affirmativa, quæ non datur in syllogismo ex puris negativis constante.

- 43 Dices imò. Ex *una* tantùm præmissâ negativâ vi formæ aliquid sequitur, ergo à fortiori ex *duabus* præmissis negativis.

R. C. ant. N. Coam. disp. est, quia si tantùm una præmissa sit negativa, adest altera præmissa affirmativa, per quam salvatur 2dum Principium Metaphysicum, cum tunc unum extremum in præmissâ affirmativâ identificetur cum medio, & alterum extremum in præmissâ negativâ distinguatur à medio, ut sic extrema in conclusione distinguantur inter se, dum verò ambæ præmissæ sunt negativæ, dictum principium non servatur, quia neutrum extremum cum medio identificatur.

- 44 Dices 2dò. Ex *puris affirmativis* vi formæ benè inferitur conclusio *affirmativa*, ergo etiam ex *puris negativis* conclusio *negativa*.

R. Ex dictis disparitatem esse, quia si præmissæ sint affirmativæ, servatur 1mum Principium Metaphysicum, cum in illis ambo extrema sint eadem uni tertio scilicet *medio*, ergo benè inferitur identitas amborum extremorum inter se, ubi autem præmissis.

missæ ambæ sunt negativæ, non servatur secundùm Principium Metaphysicum, per quod tamen boni syllogismi negativi regulari debent.

Dices 3tio. Dantur syllogismi, qui constant ex puris negativis, & tamen benè concludunt, tales sunt 1mus: *Qui non credit, non salvatur, sed Judæus non credit, ergò Judæus non salvatur.* 2dus: *Nullus homo est Canis, arbor non est homo, ergo arbor non est Canis.*

ꝛ. Ad 1. Syllogismum, Negando, quod constet puris negativis, minor enim quidem apparet negativa, ut tamen syllogismus teneat, debet esse affirmativa, & ly: *non credit, non debet efferri neganter, sed infinitanter.*

Ratio est, quia debet esse idem medium, in Majore & minore, medium autem in Majore sic explicari debet. *Non-credens,* nam propositio, in quâ est copula *minus principalis* cum relativo, si stet pro medio syllogismi, exponi debet per *participium*, cui æquivalet, ergo minor hoc modo formanda est; sed *Judæus est non credens*, ubi minor est affirmativa.

Deindè totum medium est: *is, vel homo, qui non credit*, unde minor sic ponatur; sed *Judæus est homo, qui non credit*, ubi iterum

minor est affirmativa, quia affirmatio vel negatio propositionis sumitur penes copulam *principalem*. Cæterum, si non concedatur locus simili expositioni, negandum est, quod syllogismus *vi formæ* benè concludat.

R. Ad 2dum syllogismum, quod consequentia sit bona *materialiter*, non *formaliter*.

- 46 Regula sexta. *Conclusio sequi debet debiliorem partem*, tam quoad quantitatem; quàm quoad qualitatem, id est: si una præmissa sit vel particularis, vel negativa, etiam conclusio debet esse particularis vel negativa. Ratio est. *Tum*, quia universalitas & affirmatio sunt de lineâ boni, *bonum*, autem est *ex integrâ causâ*. Particularitas verò & negatio sunt de lineâ mali, *malum* autem *ex quocunque defectu*, ergo ad hoc, ut conclusio universalis vel affirmativa inferatur, *utraque* præmissa debet esse universalis vel affirmativa, ut verò inferatur conclusio particularis vel negativa, sufficit, *unam* præmissam esse particularem vel negativam. *Tum* etiam, quia, si imprimis una præmissa esset particularis, & inferretur conclusio universalis, procederetur à non distributo ad distributum. Deindè, si una præmissa sit negativa, jam in illâ unum extremum
- dis-

disjungitur à medio, cui alterum extremum in alterâ præmissâ conjungitur, & hinc juxta 2dum principium metaphysicum in Conclusione extrema debent disjunguntur se, quod fit per propositionem negativam.

Dices. Hic est syllogismus Aristotelis : 47
Omnes stelle, quæ non scintillant, sunt prope nos, planeta non scintillant, ergo planeta sunt prope nos, sed in illo syllogismo minor est negativa, & conclusio affirmativa, ergo si una præmissarum sit negativa, potest sequi conclusio affirmativa.

R. Ex N. 45. Prædicarum minoris sumitur infinitanter: *Planetae sunt non-scintillantes, vel pro prædicato ponendum est totum medium: Planetae sunt stelle, quæ non scintillant, quæ utraq; minor est affirmativa.*

ARTICULUS QUINTUS.

De Regulis specialibus syllogismorum.

Quæres Quænam sint Regulæ speciales syllogismorum.

R. Regulæ speciales syllogismorum, sic 48 dicitur, quia (duæ) assignantur pro singulis figuris, fundantur in his generalibus: *Medium debet in unâ saltem præmissâ distribui. Non debet terminus distribui in conclusione, non distributus in præmissis.*

Pro Regulis specialibus *1ma* Figura est
versus :

*Nec minor esto negans, nec Major particu-
laris.*

Sensus est : Major in syllogismis primæ
Figuræ debet esse universalis, & minor af-
firmativa.

Ratio primæ partis est, quia si ma-
jor esset particularis, *medium* non distribue-
retur in præmissis, non in Majore, cum in
illâ medium sit subjectum, quod in propo-
sitione particulari non distribuitur, nec in mi-
nore, cum in illa medium sit prædicatum,
quod in propositione affirmativâ (talis de-
bet esse minor) supponit determinatè. Pro
exemplo sit : *aliquod animal est homo, omnis
equus est animal, ergo aliquis equus est homo.*

Ratio 2dæ partis est, quia si minor esset
negativa, major deberet esse affirmativa
(cum ex puris negativis nihil concludatur)
& conclusio negativa, in quâ distribueretur
majus extremum, in majore non distributum.
Pro exemplo sit : *Omnis homo est animal,
nullus asinus est homo, ergo nullus asinus est
animal.*

49 Regula hæc utraque intelligenda est de
modis *directis* primæ figuræ, quia in *Fapesmo*
& *Frisesom*, qui sunt modi indirecti aliter
contingit, nam in *Fapesmo* minor est negati-

va,

va, quin tamen lequatur distribui *terminum* in conclusione, non distributum in præmissis; patet in hoc syllogismo: *Omnis homo est vivens, nullus lapis est homo, ergo aliquod vivens non est lapis.* Ubi terminus: *lapis* in minore & in conclusione distribuitur. Similiter in *Frisesom.* Major est particularis, & tamen medium distribuitur in alterâ præmissâ. v. g. *Aliqua arbor est substantia, nullus homo est arbor, ergo aliqua substantia non est homo, ubi medium: Arbor distribuitur in minore.*

Pro Regulis specialibus 2dæ Figuræ est 50
versus :

Una negans præeat, nec Major sit specialis.

Sensus est: in syllogismis 2dæ Figuræ, una præmissa debet esse negativa, & major universalis. Ratio primæ partis est. Quia in 2dâ figurâ medium & in majore & in minore est prædicatum, si ergo ambæ præmissæ essent affirmativæ, medium non distribueretur. v. g. *Omne sensitivum est animatum, omnis planta est animata, ergo omnis planta est sensitiva.* Ratio 2dæ partis est. Quia si in syllogismo 2dæ figuræ major esset particularis, *majus extremum* non distributum in majore, distribueretur in conclusione. v. g. *Aliqua substantia est Angelus, nullus homo est Angelus, ergo nullus homo est substantia.*

Pro

51 Pro Regulis specialibus 3^{tiæ} Figura est
versus :

Sit Minor Affirmans, Conclusio particularis.

Sensus patet: In syllogismis 3^{tiæ} Figuræ minor debet esse affirmativa, & conclusio particularis. Ratio primæ partis est; quia si minor esset negativa, major deberet esse affirmativa, & conclusio negativa, in qua distribueretur *majus extremum*, in majore non distributum. v. g. *Omnis homo est vivens, nullus homo est brutum, ergo aliquod brutum non est vivens.* Ratio 2^{dæ} partis eadem est, quia, si conclusio esset universalis, *minus extremum*, non distributum in minore, distribueretur in conclusione. v. g. *Omne animal est vivens, omne animal est corporeum, ergo omne corporeum est vivens.*

ARTICULUS SEXTUS.

De Principiis extrinsecis perficientibus.

52 **P**ER Principia extrinseca perficientia intelliguntur illa, quibus alii syllogismi imperfectiores perficiuntur & elucidantur, cum enim soli quatuor syllogismi directæ primæ figuræ: *Barbara, Celarent, Darii, Ferio*, omninò perfectè & evidenter etiam *quoad nos* concludant; in cæteris verò omnibus

nibus non ità clarè & perfectè appareat bonitas consequentiæ, ideo inventum est à Dialecticis artificium, illorum syllogismorum consequentiam, *quoad se* bonam & perfectam, magis *quoad nos* declarandi, & eos ad quatuor modos directos primæ figuræ reducendi, quod artificium proinde vocatur *Reductio*, quæ est *translatio syllogismi imperfecti ad perfectum*, & ità ferè se habet in arte syllogisticâ, sicut probatio per *Novenarium* in Arithmeticâ

Reductio triplex est, *Ostensiva*, per impossibile, & *Expositoria*.

Reductio *Ostensiva* est translatio syllogismi imperfecti ad perfectum per *propositionem*, vel *conversionem*, vel *transpositionem*, & dicitur *Ostensiva*, quia ostendit, quòd bonitas consequentiæ per clariorè præmissarum coordinationem ex principiis universalibus probari possit.

Reductio. Per impossibile est translatio syllogismi imperfecti ad perfectum per *oppositionem contradictoriain*, ità ut ex *contradictoriâ conclusionis negatæ* & unâ præmissarum jam concessâ, in modo directo primæ figuræ deducatur *contradictoria* vel *contraria* alterius præmissæ etiam concessæ. Dicitur autem *Reductio*, per impossibile, quia concessis præmissis temerè negans

gans consequentiam talis syllogismi bene formati, cogitur concedere duas propositiones, vel immediatè vel mediatè contradictorias ut simul veras.

Reductio Expositoria est Translatio syllogismi imperfecti ad perfectum per mutationem medii communis in medium singulare, interendo eandem conclusionem in syllogismo singulari vel expositorio, quæ antea erat illata in syllogismo communi.

54 Quæres imò. Quomodo fiat Reductio ostensiva,

R. Ut fiat Reductio ostensiva,

Notentur imò literæ, B. C. D. F. quæ sunt initiales omnium modorum, & inde dignoscitur, ad quem modum perfectum imperfectus ostensivè reduci debeat, modus enim imperfectus incipiens à B. reducitur ad *Barbara*, à C. ad *Celarent*, à D. ad *Darii*, ab F. ad *Ferio*. Unde

Reducuntur { *BaraliP* ad *Barbara*, excipe *BaroCo*
& *BoCardo*, de quibus paulò infra.
{ *CelanteS*, *CeSare*, *CaMeStreS* ad
{ *Celarent*.
{ *DabitiS*, *DaraPti*, *DiSaMiS*, *Da*
{ *tiSi*, ad *Darii*.
{ *FaPeSMo*, *FriSeSoM*, *FeStino*, *Fe*
{ *laPton*, *FeriSon*, ad *Ferio*.

No.

Notentur 2dò consonantes *S, P, M, C.* 55
 quarum significationem indicant sequentes
 versus :

S vult simpliciter verti, *P* verò per accid.

M vult transponi, *C* per impossibile duci.

Sensus est: *S* vult simpliciter verti, propositio designata per vocalem, quæ literam *S* immediatè antecedit, debet converti simpliciter, ut : Major (*Ce*) in *CeSare*. *P* verò per accid. Propositio designata per vocalem, quæ literam *P* immediatè antecedit, converti debet per accidens, ut : Minor (*raP:*) in *DaraPti*, item conclusio (*liP:*) in *BaraliP:* quamvis enim ex Regulis conversionis propositio particularis affirmativa non convertatur per accidens, quia tamen conclusio in *BaraliP* facta est ex propositione universali affirmativâ in *Barbara*, quæ per accidens conversa est in particularem affirmativam, hinc dum *BaraliP* ostensivè reducitur in *Barbara*, conclusio illius exigit ope conversionis per accidens, redite ad universalitatem, undè conclusioni in *BaraliP* unicè à Dialecticis id privilegii datum est, ut per accidens convertatur ex particulari affirmativâ in universalem affirmativam.

M vult transponi, si dictio symbolica, id est, designans modum, contineat literam

ram

ram *M*, in quacunque ex tribus syllabis positam, tunc *præmissæ* debent transponi, ut: si in primâ vel secundâ syllabâ dictionis sit litera *P* vel *S*, priûs propositio per syllabæ illius vocalem indicata convertatur, prout consonans *P* vel *S* exigit, & deinde major ponatur loco minoris, & minor loco majoris, ut mox declarabitur in *FaPeSMo*.

C per impossibile duci. Si litera *C* inveniatur in medio dictionis symbolicæ; ut in *BoCardo* & *BaroCo*, signum est, modum illum non posse reduci ostensivè.

56 *Pro Praxi Reductionis Ostensiva sit
Syllogismus in*

Fa Omnis homo est animal,

PeS Nullus equus est homo, ergo

Mo. Aliquod animal non est equus.

1mò. Modus *FaPeSMo* incipit ab *F*, unde reducitur ad *Ferio*.

2dò. Vocalis *A* in primâ syllabâ immediatè antecedit literam *P*, unde major debet converti per accidens sic: *Aliquod animal est homo*.

3tio. Vocalis *E* in 2dâ syllabâ immediatè antecedit literam *S*, unde minor debet converti simpliciter sic: *Nullus homo est equus*.

4to.

4to. In Dictione *FaPeSMo* ponitur litera *M*, unde præmissæ convertæ debent transponi sic : *Nullus homo est equus, aliquod animal est homo.*

5to. Ex præmissis sic positis sequitur conclusio, quam datæ præmissæ exigunt, & debet esse eadem, quæ antè erat in syllogismo imperfecto vel reducto, ergo *aliquod animal non est equus.* Habetur itaque totus syllogismus in

Fe- *Nullus homo est equus,*

ri- *Aliquod animal est homo, ergo*

o. *Aliquod animal non est equus.*

MODUS FACILIOR REDUCTIONIS 57
OSTENSIVÆ.

Primò. Attende ad litteram initialem, ut cognoscas, ad quem modum syllogismus reduci debeat.

Secundò. Selige medium & extrema syllogismi reducendi.

Tertio. Secundùm exigentiam primæ figuræ medium in majore syllogismi reducantis sit subiectum, in minore prædicatum.

Quartò. Si præmissam aliquam ex syllogismo reducendo retinere possis, retine, aliàs ad faciendam præmissam negativam, combina medium illi extremo, quod medio repugnat, & ad

præmissam affirmativam combina medi-
um illi extremo, quod cum medio con-
nexionem habet, & res erit confecta.

58

Pro Praxi sit Syllogismus in:

Ce. *Nullum vitium est bonum,*

la. *Omnis virtus est bona, ergo*

re. *Nulla virtus est vitium.*

*Cesare incipit à C, ergo reduci debet ad
Celarent.*

Medium syllogismi est: *Bonum*, quod in
majore *Imæ* figuræ debet subjici, in minore
prædicari. Extrema sunt: *Virtus, Vitium.*

Major in *Celarent* debet esse universalis
negativa, pro illa inquire, quodnam ex am-
bobus extremis medio (*bonum*) repugnet,
& invenies: *vitium*. Major: *Nullum bonum
est vitium*, minor debet esse universalis affir-
mativa, & cum talis sit minor syllogismi re-
ducendi, in eâque medium (*bonum*) præ-
dicetur, eam retine: *omnis virtus est bona.*
Sequitur eadem conclusio, quæ erat antè,
Nulla virtus est vitium.

Ce. *Nullum bonum est vitium,*

la. *Omnis virtus est bona, ergo*

rent. *Nulla virtus est vitium.*

59 Adverte tamen imò, si factâ reductione
secundùm hanc praxin, non inferatur con-
clusio *explicitè* eadem, quæ erat in syllogis-
mo *reducto*, erit tamen eadem *implicitè*
& *æqui-*

& æquivalenter, quæ explicanda est beneficio conversionis simplicis, quod salvâ bonitate consequentiæ fieri potest & etiam in reductione per impossibile, quandoque fieri debet, ut dicetur infrâ, N. 68.) sic

Exemplum in

Di. *Aliquis lapis est trahens ferrum,*
 sa. *Omnis lapis est materialis, ergo*
 mis. *Aliquod materiale est trahens ferrum.*

Reductio fit in

Da. *Omnis lapis est materialis,*
 ri. *Aliquod trahens ferrum est lapis, ergo*
 i. *Aliquod trahens ferrum est materiale.*

Converte hanc conclusionem simpliciter; *aliquod materiale est trahens ferrum, & est ipsa conclusio syllogismi reducti. Quod idem observandum est circa modos: Baralip, Celantes, Dabitis, & Camestres.*

Adverte 2dò. Neutrum modum redu-
 ctionis ostensivæ tenere in *Baroco* & *Bocardo*.
 Ratio est 1mò. Quia deberent propter lite-
 ram initialem *B*, ostensivè reduci in *Barbara*,
 quod fieri non potest, cum *Barbara* habeat
 tres propositiones universales affirmativas,
 atque ità exigat identitatem utriusque ex-
 tremi cum medio, impossibile autem est, ut
 utrumque extremum in modis *Baroco* & *Bo-*
cardo connectatur per identitatem cum me-
 dio, quia in illis sunt duæ propositiones ne-

gativæ, quæ exigunt unius extremi distinctionem à medio in una præmissâ, & amborum extremorum inter se in conclusione. Ratio est 2dò. Quia reductio ostensiva fit per propositionum conversionem aut transpositionem, sed neutra juvat in *Baroco* & *Bocardo*, quod *Declaratur*: in primis enim, si in *Baroco* propositiones transponerentur, major fieret particularis, quod est contra Regulam specialem primæ figuræ: *Nec Major particularis*. Deinde si juvaret conversio, tunc vel major, quæ est universalis affirmativa, deberet converti per accidens in particularem affirmativam, & sic totus syllogismus constaret puris particularibus. Vel minor, quæ est particularis negativa, deberet converti per contrapositionem, & tunc syllogismus constaret quatuor terminis, duobus finitis & duobus infinitis. Similiter in *Bocardo* si propositiones transponerentur, minor fieret particularis negativa, contra Regulam specialem primæ figuræ: *Nec minor esto negans*. Si verò fieri deberet conversio, major converteretur per contrapositionem, & sic sequeretur idem inconveniens, quod in *Baroco*. Aut minor converteretur per accidens, & sic etiam essent puræ particulares.

¶ Quæres 2dò, Quomodo fiat Reductio per Impossibile.

R. Ad

R. Ad faciendam Reductionem per impossibile, non attenditur ad literas initiales modorum, nec recurritur ad conversionem præmissarum, neque ad earum *absolutam* veritatem, ut fit in Reductione ostensivâ, sed procedendum est modo sequente:

Regula ima. Ut scias, ad quem modum ⁶² directum primæ figuræ syllogismus tuus imperfectus reduci debeat, notabis verbum:

phEblfEr - AxIs. Oblt - tErrAs.

sphErAmquE - quOt AnnIs.

In hoc versu ly: phEblfEr - AxIs, constat quinque syllabis, & denotat *quinque modos indirectos imæ Figuræ.*

Oblt - tErrAs, constat quatuor syllabis, & denotat *quatuor modos 2dæ Figuræ.*

sphErAmquE - quOt AnnIs, constat sex syllabis, & denotat *sex modos 3tiæ Figuræ.*

Utrobique secundum eum ordinem, quo in versibus: *Barbara, Celarent &c.* enumerantur, ita ut uni modo una syllaba correspondeat.

Præterea in præfatis dictionibus attendendum est ad vocales, A, E, I, O, quæ etiam ponuntur in ultimis syllabis modorum directorum *imæ Figuræ, BarbarA, CelarEnt, Daril, FeriO.* Dehinc vide, quænam syllaba ex illis dictionibus *phebifer axis &c.* modo syllogismi reducendi conveniat, & vocalis illius

syllabæ indicabit, quod syllogismus reduci
debeat ad illum modum directum primæ Fi-
guræ, quæ eandem vocalem habet in ultimâ
syllabâ vel conclusione. Unde modi im-
perfecti, quibus convenit syllaba habens vo-
calem A, reduci debent ad *Barbar A*, E. ad
Celar Ent. I ad *Darii*. O ad *Ferio*. Juxta
sequens Schema:

phE - bI - fEr - Ax - Is. Ob - It - tEr - rAs.

Baral: Celant: Dabit: Fapes: Frise: Cesa: Games: Festi Baro:
Ad Celar: Darii: Celar: Barb: Darii: Ferio: Darii, Celar, Barb.

sphE - rAm - quE - quOt - An - nis.

Darap: Felap: Disam: Datis: Bocar: Feris.
Ad Celar: Barb: Celar: Ferio. Barb: Darii.

63 *Regula 2da.* Cognito modo, ad quem fie-
ri debet reductio, *Contradictoria* conclusio-
nis negatæ in syllogismo reducendo, assu-
menda est pro unâ præmissâ syllogismi redu-
centis. Altera præmissa erit *una* ex duabus in
syllogismo reducendo concessis. An illa
contradictoria assumi debeat pro majore,
vel minore, & quænam ex concessis retinen-
da sit, docent sequentes versus:

64 Pro quinque Modis indirectis Primæ Figuræ,
Major sit minor, ut sit contradictio major,
Excipe Celantes, in quo convertitur ordo.
Sensus est: Ut modus indirectus primæ
Figuræ reducatur per impossibile, retinetur
sola

sola *major* syllogismi reducendi (*minore* ejus omisâ) & ponitur pro *minore* syllogismi reducendis, in quo pro *major*e erit *contradictoria* conclusionis antea negatæ.

Sed ut reducatur *Celantes*, retinetur sola *minor* syllogismi reducendi (*Majore* ejus omisâ) & ponitur pro *Majore* syllogismi reducendis, ejus *minor* est *Contradictoria* conclusionis antea negatæ. Exceptionis Ratio est, quia conclusio in *Celantes* est universalis negativa, & ejus *contradictoria* est particularis affirmativa, quæ si poneretur pro *Majore* reducendis, contra Regulam Generalem primæ Figuræ *Major* esset *particularis*.

Pro quatuor modis 2dæ Figuræ. 65

Servat Majorem, variatque secundam minorem.

Sensus est: Ut reducatur modus 2dæ Figuræ, retinetur *Major* syllogismi reducendi, & omittitur ejus *minor*, cujus loco in syllogismo reducente assumitur *Contradictoria* conclusionis negatæ.

Pro sex modis 3tiæ Figuræ.

Tertiam majorem variat, servatque minorem. 66

Sensus est: Ut reducatur modus 3tiæ Figuræ, servatur *minor* syllogismi reducendi, & omittitur ejus *Major*, cujus loco in syllogismo reducente ponitur *contradictoria* conclusionis negatæ.

Regula 3tia. Ex præmissis sic dispositis, in 67

sylogismo reducente inferenda est conclusio. NB. *vel mediatè vel immediatè contradictoria* illius præmissæ, quæ est omissa. Scilicet, dum reducitur syllogismus imperfectus *1mæ & 2dæ Figuræ*: inferenda est *Contradictoria minoris* omissæ. Dum reducitur *Celantes*, & syllogismus *3tiæ Figuræ*, inferenda est *Contradictoria majoris* omissæ, cumq; propositionem jam omissam Adversarius antea concesserit, & etiam propter evidentem bonitatem consequentiæ in modis directis *1mæ Figuræ*, cogatur propositionem in reducente illatam concedere adigitur ad concedenda duo contradictoria, tanquam simul vera. Unde.

68 Colliges, & supra tactum est, quod in Reductione per impossibile non attendatur, an propositiones sint absolutè veræ; sed ex vi contradictionis, Adversarii bonam consequentiam negantis temeritas confundatur.

Dictum est: *Conclusio NB. vel mediatè vel immediatè contradictoria*, quia dum reducitur *Baralip.* aut *Fapesmo.* item *Darapti* & *Felapton*, non infertur quidem immediatè ipsâ contradictoria propositionis antea concessæ, sed ejus contraria, attamen ex veritate duarum contrariarum sequitur veritas duarum contradictoriarum, & si propositio

positio contraria, quæ est subalternans vel universalis v. g. affirmativa, sit vera, pariter veræ erunt omnes subalternatæ vel particulares affirmativæ sub universali contentæ, ut dictum est *de Opposit. N. 9.*) quarum quælibet propositioni universali negativæ opponitur contradictoriè. Proinde cum in dictis modis reducendis immediatè inferatur contraria unius propositionis concessæ; mediatè infertur ejus contradictoria.

Advertendum etiam. Si in reducente inferatur propositio *indirectè* contraria vel contradictoria propositionis omissæ, recurrendum est ad conversionem simplicem propositionis illatæ, & mox apparebit oppositio *directa*.

Pro Praxi sit,

imò. syllogismus indirectus primæ Figuræ, in:

Ba. *Omne animal est vivens.*

ra. *Omnis equus est animal, ergo*

lip. *Aliquod vivens est equus.*

Si negetur consequentia hujus syllogismi; sic procede:

Ex Regulâ imâ, modus *Baralip.* (qui est primus in ordine modorum indirectorum) habet sibi correspondentem syllabam *phE* in *Phebifer.* Ex modis directis primæ Figuræ, vocalem *E* in 3tiâ syllabâ habet *Celarent,* ergo *Baralip,* reduci debet ad *Celarent.*

Ex Regula 2da Versu 1mo, Contradictoria negatæ Conclusionis ponitur pro majore sic: *Nullum vivens est equus*. Minor deinde omittitur, & major præfati syllogismi ponitur pro minore, sic: *sed omne animal est vivens*.

Ex Regulâ 3tiâ infertur conclusio hæc: ergo *nullum animal est equus*, & erit syllogismus in :

Ce. *Nullum vivens est equus,*

la. *Omne animal est vivens, ergo*

rent. *Nullum animal est equus.*

Hæc conclusio convertitur simpliciter: *Nullus equus est animal*, & habetur contraria minoris antea concessæ. Ex istâ propositione universali negativâ sequitur particularis negativa: *aliquis equus non est animal*, Hæc verò est contradictoria minoris in *Baralip*. concessæ. Dum ergo in hoc syllogismo reducente Adversarius non potest negare majorem, cum sit contradictoria conclusioni negatæ; dux autem contradictoriæ non possint esse simul falsæ, nec potest negare minorem, quæ erat major antè concessa, nec potest negare consequentiam, quæ est evidenter bona; debet concedere duas contradictorias, ut simul veras.

2dò. syllogismus in :

71

Ce- Nullum vivens est cadaver,
lan- Omnis homo est vivens, ergo
tes. Nullum cadaver est homo.

Hic modus est 2dus inter indirectos 1mæ
Figuræ, eiq; correspondet b1 in phebifer, er-
go reducitur ad Darii.

Ex versu 2do, omittitur major, & ejus
loco ponitur minor præcedens: *Omnis homo
est vivens.* Contradictoria prioris conclu-
sionis ponitur pro minore: *Aliquod cadaver
est homo,* infertur: ergo *aliquod cadaver est
vivens*; & est syllogismus in:

Da. Omnis homo est vivens,
ri- Aliquod cadaver est homo, ergo
i. Aliquod cadaver est vivens.

Conclusio convertitur simpliciter: *ali-
quod vivens est cadaver,* & est contradicto-
ria majoris antea concessæ.

3tio syllogismus 2dæ Figuræ, in :

72

Ba- Omnis perjurus est sacrilegus,
ro- Aliquis testis non est sacrilegus, ergo
co. Aliquis testis non est perjurus.

Huic modo correspondet syllaba: rAs,
in: Terras, ergo reducitur in Barbara.

Ex versu 3tio Regule 2de, servatur Major:
Omnis perjurus est sacrilegus. Loco minoris
ponitur Contradictoria conclusionis ne-
gatæ: *Omnis testis est perjurus.* Infertur con-
clusio

clusio : ergo *omnis testis est sacrilegus*, quæ est contradictoria minoris in *Baroco* concessæ. Habetur itaque syllogismus in :

Bar. *Omnis perjurus est sacrilegus,*

ba. *Omnis testis est perjurus, ergo,*

ra. *Omnis testis est sacrilegus.*

73. 4to. Syllogismus 3^{tiæ} Figuræ, in :

Da. *Omnis statua est figurata,*

ti. *Aliqua statua est marmorea, ergo,*

si. *Aliquod marmoreum est figuratum.*

Huic modo correspondet syllaba : *quOo*, in : *Quotannis*. Ergo reducitur ad *Ferio*.

Ex Versu 4to Regule 2^{dæ}, omittitur major præcedens, & ejus loco ponitur contradictoria conclusionis negatæ : *Nullum marmoreum est figuratum*. Minor servatur, *Aliqua statua est marmorea*. Infertur conclusio : ergo *aliqua statua non est figurata*, quæ est contradictoria prius concessæ majoris, & est syllogismus in :

Fe. *Nullum marmoreum est figuratum,*

ri. *Aliqua statua est marmorea, ergo,*

o. *Aliqua statua non est figurata.*

74. MODUS FACILIOR REDUCTIONIS
PER IMPOSSIBILE.

Imò. Ex versu : *Phebifer - Axis &c.* cognosce, quo syllogismus debeat reduci.

2^{dò}. Contradictoriam conclusionis negatæ

gata lumen pro una præmissa, pro altera præmissa assume unam ex propositionibus concessis, & quidem illam, in qua est unus terminus prædictæ contradictoriæ, alio tamen loco positus, ut, si ille in contradictoria sit subjectum, tunc in assumpta propositione sit prædicatum, vel e contra, & hic terminus erit *Medium* syllogismi reducentis.

3tio. Præmissam illam, in qua dictus terminus subjicitur pone pro majore, alteram, in qua ille prædicatur, pone pro minore, infer conclusionem modo, ad quem reducis, convenientem, & reduxisti.

Pro Praxi sit Syllogismus in:

75

Fes. Nullus injustus est laudabilis,

ti. Aliquis homo est laudabilis, ergo

no. Aliquis homo non est injustus.

Habet correspondentem syllabam *Er*, in: *Terras*, ergo reducitur ad *Celarent*. Assume contradictoriam conclusionis negatæ, & est: *Omnis homo est injustus*. Examina propositiones antea concessas, & videbis, terminum: *injustus*, in majore stare pro subjecto, qui in dicta contradictoria est prædicatum. Unde *Medium* syllogismi reducentis est: *injustus*. Pro ejus Majore erit Major concessa: *Nullus injustus est laudabilis*. Pro minore erit contradictoria negatæ conclusionis: *Omnis homo est injustus*. Conclusio
sic

fic infertur, ut in ea majus extremum (*laudabilis*) prædicetur de minore extremo (*homo*) ergo *nullus homo est laudabilis*, quæ est contradictoria minori prius concessæ, & emergit syllogismus in :

Ce- *Nullus injustus est laudabilis,*

la- *Omnis homo est injustus, ergo*

rent. *Nullus homo est laudabilis,*

Quæres 3°. Quomodo fiat Reductio Expositoria ?

76 R. Patet ex dictis N. 53. quod Reductio Expositoria ita fiat, ut loco *Medii*, quod est terminus *communis*, ponatur terminus *singularis*, & ultra invariatis propositionibus, inferatur eadem conclusio, quæ antè. Ubi

77 Advert. imò. Quod hæc Reductio aptissime fiat in syllogismo 3te figuræ. Ratio est, quia in Reductione per expositionem *Medium* est terminus singularis, cui connaturalius est subjici, quàm prædicari, ergo cum in tertiâ Figurâ, *Medium bis subjiciatur*, in hac commodius, quàm in aliis Figuris uti possumus dictâ Reductione.

78 2do. Hæc Reductio non fit ad aliquem modum perfectum 1te Figuræ. Ratio est, quia syllogismus expositivus, utpote constans præmissis singularibus, *directè* ad nullum modum spectat, licet *indirectè* pertineat ad illum, ad quem per medium commune
trans-

transferri potest. Unde etiam fit, ut Reductio Expositoria in tantum dicatur syllogismum imperfectum facere perfectiorem, in quantum eum clarius & velut *ad sensum* exponit.

Pro Praxi.

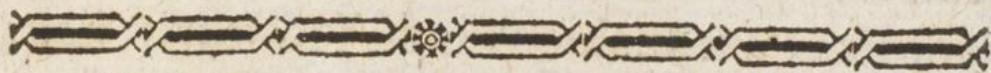
79

Sit Syllogismus in :

Di- *Aliquis homo est Logicus,*
 la- *Omnis homo est rationalis, ergo*
 mis. *Aliquod rationale est Logicus.*

Loco medii: *homo*, pone terminum singularem: *Petrus*, & cæteris in suo statu relictis sic argumentare:

Petrus est Logicus,
Petrus est rationalis, ergo
Aliquod rationale est Logicus.

INFORMATIO TERTIA.

De Argumentatione Sophistica.

Sicut non omne, quod splendet, aurum est, Sic non omnis Argumentatio, quæ refert speciem syllogismi, verè syllogismus est. Cum igitur cauto opus sit, ne Philosophi recens animus istis tricis involvatur, ideò has sibi partes Dialectica sumit, ut præscriptis legibus de formando bono syllogismo, designet locos Sophisticos vel modos, quibus